

## **FÖRA BARNEN PÅ TAL BEARDSLEES FAMILJEINTERVENTION**

Heljä Pihkala  
15/11 2012

## **BRYTA TYSTNADEN OM MISSBRUKET I FAMILJEN**

- **TVÅ METODER MED SAMMA GRUNDANTAGANDE: ÖPPEN KOMMUNIKATION OM FÖRÄLDERNES SJUKDOM/MISSBRUK INOM FAMILJEN ÄR EN SKYDDSAKTOR FÖR BARNET. DET GER BARNET KUNSKAP OCH FÖRSTÅELSE OCH DÄRMED EN STÖRRE MÖJLIGHET TILL ETT LIV "UTANFÖR" FAMILJENS BROBLEM.**

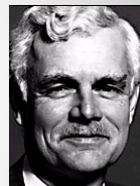
- OCH SAMMA SYFTE: FRÄMJA UTVECKLING OCH VÄLBEFINNANDE OCH FÖREBYGGA PROBLEM HOS BARN TILL FÖRÄLDRAR MED PSYKISK SJUKDOM/MISSBRUK
- GEMOM ATT HJÄLPA FÖRÄLDRARNA ATT ÖPPNA UPP KOMMUNIKATIONEN OM SJUKDOMEN/MISSBRUKET MED SINA BARN OCH ATT STÄRKA ANDRA SKYDDSAKTORER FÖR BARNEN.

**FÖRA BARNEN PÅ TAL – FBT**



TYTTI  
SOLANTAUS  
PROFESSOR VID  
INSTITUT FÖR  
HÄLSA OCH  
VÄLFÄRD I  
FINLAND

**BEARDSLEES  
FAMILJEINTERVENTION - BFI**



WILLIAM BEARDSLEE  
PROFESSOR VID HARVARD  
UNIVERSITY I USA

### **FBT**

- Kortmetod: två träffar med enbart föräldrar
- Kan användas oavsett barnets ålder
- Utbildning: två dagar
- Manual fri på internet: [www.anhoriga.se](http://www.anhoriga.se) (NkA:s hemsida)

### **BFI**

- Fem träffar med familjen i olika konstellationer + uppföljning. Barnet med.
- Barnets ålder från ca 5 år
- Utbildning: tio dagar
- Utbildning krävs för att använda metoden

## **NÅGRA FÖRUTSÄTTNINGAR**

- Föräldern är i behandling för sitt missbruk
- och har en insikt i att missbruket påverkar barnet.
- Om det under en intervention kommer fram att ett barn far illa, måste anmälan till socialtjänsten göras.

## FBT I PRAKTIKEN

- Förberedande samtal - föreslå samtal om barn – varför – beskriva metoden
- Första samtal: kartlägga barnens livssituation och utveckling - styrkor - sårbarheter
- Andra samtal: hur föräldrarnas psykiska ohälsa påverkar familjen och barnen; barnens sätt att förstå/tolka symtom och beteende; hur prata om det; om förståelse och dess betydelse; hur stödja och hjälpa barnet utifrån styrkor och sårbarhet.

7

## MANUALEN FÖR FBT

Innehåller formulär för kartläggning av barnets livssituation vid olika åldersperioder – från graviditet till tonåren



8

### **Barnet hemma**

1. Relationen till föräldrarna **Styrka Sårbarhet**  
Barnet tycker om föräldrarnas sällskap, blir glad,  
pratar  
och berättar, vill göra saker med  
familjemedlemmar...  
är helst ensam...även en mindre separation  
från föräldern  
är svår...samvaron leder ofta till konflikt

6. Hur klarar föräldern stress och konflikter?

### **Styrka Sårbarhet**

Hur handlar föräldern? Tappar föräldern också  
besinningen?

Vad händer då? Föräldern behärskar  
situationen, orkar  
förhandla, kan be om hjälp från make/maka o.  
s. v.....

isolering, mindre kontakt med barnet...rädsla  
för att tappa den egna kontrollen...skrika,  
hårdhänt behandling av barnet, slå, lugga

## VIKTIGA TEMAN I FBT

- Barnens skuldkänslor och hur avlasta skulden
- Föräldrarnas problem med impuls kontrollen
- Kunskap till barnen om föräldrarnas behandling
- Hur det går att sköta hemmet och barnen, för stort ansvar för barnet?
- Barnets sociala liv utanför hemmet
- Barnens rädslor: skilsmässa och s-risk
- Finns det behov till fortsatt stöd? – lotsa familjen vidare – t.ex. nätverksmöte.

11

## HANDBÖCKER FÖR FÖRÄLDRAR

ANVÄNDS  
I  
BFI  
OCH  
FBT



MED PSYKISK OHÄLSA

KOMMANDE: MED MISSBRUK  
KOMMER ATT TRYCKAS I SKEÅ  
NÄR AVTALET ÄR KLART

## BFI I PRAKTIKEN

- **Samtal 1:** med föräldrarna, fokus på patientföräldern, på oron för barnen, BFI:s målsättning och psykoedukativ del om sjukdomen vid behov.
- **Samtal 2:** med föräldrarna, fokus på den andra föräldern, på varje barn och på de kommande samtalen med barnen och psykoedukativ del om skyddsfaktorer för barnen.

forts.

- **Samtal 3:** med varje barn individuellt, ofta hemma, föräldrarnas frågor, barnets förståelse om förälderns missbruk, barnets frågor, skydds- och riskfaktorer för barnet kartläggs.
- **Samtal 4:** med föräldrarna, feedback från barnintervjun, familjesamtalet planeras.
- **Samtal 5:** föräldrarna själva i möjligaste mån berättar om missbruket till barnen.

## FAMILJECITAT

- "Jag var orolig för att mamma skulle svimma, men jag fick veta att hon inte kommer att dö. Innan så brukade jag inte vara med kompisar och sånt, då skulle jag bara hålla koll på mamma, men nu kan jag gå ut och vara med dom, för jag tror inte det är någon fara längre." Pojke 12 år.
- "Han ville inte gå ut med sina kompisar, ville inte sova i sin säng. Han var nära mig hela tiden. Han vaktade mig, han ringde mig överallt. Jag förstod sedan att någon i skolan hade sagt att din mamma kommer att dö, han var skräckslagen." Mamman, depression.
- "Jag tycker att han har lugnat ner sig. Han förstår att mamma inte kommer att dö." Pappan.

## UR INTERJUER MED FAMILJER MED MISSBRUK EFTER EN BFI

- En pappa med alkoholberoende och depressioner, nykter i 8 månader, frånskilda föräldrar sedan länge, tre barn: fick många "praktiska" frågor om sitt drickande – vad och var drack han, vad gjorde han då? "Jobbigt men på ett bra sätt." Han fick visa till barnen att han bryr sig om dem och att han nu på allvar vill vara nykter. Umgänget med barnen fungerar nu och han har bättre kontakt med dem.



## Forts.

- Mamman fick det jobbigt: vad är hennes roll nu? Tog kontakt med skolan om deras alkoholinformation till barnen i och med att två av barnen hade blivit oroliga: farligt, ärftligt. Barnen hade tagit upp dessa frågor i interventionen.
- Alla tre barn pratade också om detta: de hade fått veta att det inte är ett "öde" att bli alkoholist själv. De tyckte att det hade varit bra att kunna ställa frågor till pappa och de vågade göra det även efteråt.

## ...en annan familj

- Trots att pappans missbruk inte upphört helt, har båda föräldrar tagit tag i sina liv: mamman orkade genomföra en länge planerad skilsmässa, pappan skaffade jobb.
- Barnen mår bra av skilsmässan. Kan prata om pappans drickande: "inte hemlighet längre" och har börjat i en barngrupp: "inte ensam längre".

## **Föräldrarnas frågor/upplevelser under BFI i familjer med missbruk**

- Hur har användning av alkohol märkts i hemmet och i föräldrarnas beteende?
- Vad har barnen tänkt då föräldern har varit alkoholpåverkad?
- Är barnen oroliga över att föräldern ska börja dricka?
- Möjlighet för barnen att ta upp saker de funderar på
- Upplevelser från ens egen barndom kommer upp till ytan
- Vad tänker barnen om föräldrarnas sjukdom?
- Vågar barnen vara ärliga och säga vad de tänker om föräldern?
- Hur ska man i framtiden prata med barnen om föräldrarnas missbruk så att barnen inte blir traumatiserade?
- Funderingar om skolans alkoholinformation – farlighet betonas
- Den andra föräldrarnas förändrade roll efter patientföräldrarnas nykterhet

## **VAD STÄRKTE FÖRÄLDRASKAPET?**

- Kunskap om skyddsfaktorer för barnen, hur stödja dessa.
- Konkreta tips/råd om hur börja prata med barnen om missbruket.
- Känslan av att ha tagit tag i det svåra ämnet med barnen, medför ofta lättnad. "Få grepp om barnen igen".
- BFI: föräldrarna lyssnar på varandra, ofta bättre kommunikation mellan dem; ofta minskad skuld och skam och i vissa fall mer öppenhet även utanför familjen.